

Հայկ Լևոնի Սարգսյան

✉ h.sargsyan@ysu.am

id R⁶ 🌐

Տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ

Կառավարման և գործարարության ամբիոն

Պրոֆեսոր

Կրթություն

Հաստատություն	Մոսկվայի պետական համալսարան
Ֆակուլտետ	տնտեսագիտության
Տարեթիվ	1971 - 1974
Աստիճան/կոչում	Ասպիրանտ

Հաստատություն	Մոսկվայի Լոմոնոսովի անվ պետական համալսարան
Ֆակուլտետ	տնտեսագիտության
Տարեթիվ	1968 - 1970
Աստիճան/կոչում	Դիպլոմավորված մասնագետ

Հաստատություն	Նովոսիբիրսկի պետական համալսարան
Ֆակուլտետ	տնտեսագիտության
Տարեթիվ	1967 - 1968
Աստիճան/կոչում	Դիպլոմավորված մասնագետ

Հաստատություն	Երևանի պետական համալսարան
Ֆակուլտետ	տնտեսագիտության
Տարեթիվ	1965 - 1967
Աստիճան/կոչում	Դիպլոմավորված մասնագետ

Գիտական աստիճան/կոչում

Հաստատություն	ԽՍՀՄ ԳԱ Կենտրոնական տնտեսագիտական-մաթեմատիկական ինստիտուտ
Տարեթիվ	1990
Աստիճան/կոչում	Գիտությունների դոկտոր
Մասնագիտություն	Տնտեսագիտություն
Գիտական թեմա	Ռեգիոնների սոցիալ-տնտեսական զարգացման կառավարման հիմնախնդիրները

Հաստատություն	Մոսկվայի պետական համալսարան
Տարեթիվ	1976
Աստիճան/կոչում	Գիտությունների թեկնածու
Մասնագիտություն	Տնտեսագիտություն
Գիտական ղեկավար	Դադայան Վ. Ս.,

 Լեզուների իմացություն

Հայերեն Русский English

 Աշխատանքային փորձ

Հաստատություն Ժամանակահատված Պաշտոն	Երևանի պետական համալսարան 2000 - 2023 տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի պրոֆեսոր
Հաստատություն Ժամանակահատված Պաշտոն	Երևանի պետական համալսարան 2000 - 2023 տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետի դեկան
Հաստատություն Ժամանակահատված Պաշտոն	Երևանի պետական համալսարան 1996 - 2000 Կառավարման և գործարարության ամբիոնի հիմնադիր վարիչ
Հաստատություն Ժամանակահատված Պաշտոն	Երևանի պետական համալսարան 1994 - 1996 Էկոնոմիկայի մաթեմատիկական մոդելավորման, ամբիոնի պրոֆեսոր
Հաստատություն Ժամանակահատված Պաշտոն	ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն 1992 - 1993 նախարարի առաջին տեղակալ
Հաստատություն Ժամանակահատված Պաշտոն	ՀՀ էկոնոմիկայի պետական կոմիտե 1990 - 1992 նախագահի առաջին տեղակալ
Հաստատություն Ժամանակահատված Պաշտոն	Հայաստանի Գիտությունների ակադեմիայի Տնտեսագիտության ինստիտուտ 1980 - 1989 բաժնի վարիչ
Հաստատություն Ժամանակահատված Պաշտոն	Երևանի ժողովրդական տնտեսության ինստիտուտ 1975 - 1980 Էկոնոմիկայի մաթեմատիկական մոդելավորման, ամբիոնի դասախոս
Հաստատություն Ժամանակահատված	Երևանի պետական համալսարանի 1974 - 1975

Գիտական հետաքրքրություններ

- Սոցիալ-տնտեսական զարգացման կառավարման հիմնահարցեր
- Անցումային տնտեսություններում տրանսֆորմացիոն գործընթացների ուսումնասիրություններ
- Տնտեսության Էկոնոմիկո-մաթեմատիկական մոդելավորում

Անդամակցություն

Հաստատություն	ՀՀ Հանրային խորհրդի անդամ
Ժամանակահատված	2008 մինչ օրս
Հաստատություն	գիտական հանդեսների խմբագրական խորհուրդների, ՀԿ - երի անդամ
Ժամանակահատված	1997 մինչ օրս
Հաստատություն	ԵՊՀ տնտեսագիտության գծով աստիճանաշնորհման մասնագիտական խորհուրդների անդամ
Ժամանակահատված	1996 մինչ օրս

Պետական մրցանակներ և պատվավոր կոչումներ

- 2010 “Տիգրան Մեծ” հուշամեդալ, ՀՀ բանկային համակարգի համար գիտակ և արհեստավարժ մասնագետների պատրաստման գործում ակտիվ և արդյունավետ գործունեությանհամար
- 2008 ԵՊՀ ոսկե մեդալ, գիտության և կրթության բնագավառում ունեցած ձեռքբերումների, երիտասարդ մասնագետների պատրաստման գործում ունեցած ավանդի համար
- 2009 ՀՀ վարչապետի շնորհակալագիր ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակի առթիվ և գիտության և կրթության բնագավառում ներդրած նշանակալի ներդրումների համար
- 2011 Սինգապուրի «Ասիայի լավագույն տնտեսագիտական դպրոցների պարգև» մրցանակաբաշխությունում արժանացել է «Տնտեսագիտության լավագույն պրոֆեսոր» մրցանակին:
- 2014 ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության հուշամեդալ, կրթության և գիտության ոլորտում ներդրած մեծագույն ավանդի համար
- 2014 ՀՀ ԱԺ պատվո մեդալ
- 2014 ՀՀ պետական պարգև՝ «Անանիա Շիրակացի» մեդալ

Հրատարակումներ

Հոդված
«КУЛЬТУРНАЯ ЭКОСИСТЕМА» В ЦУР КАК ФАКТОР РЕГИОНАЛЬНОГО ИЗМЕРЕНИЯ ИНТЕГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ
 Саргсян Г. Л., Кочинян Н. С., Саргсян С. Г., Мартиросян А. А.

Հոդված

FROM EDUCATION TO SUSTAINABLE DEVELOPMENT: TRANSFORMATIONS THROUGH INNOVATIONS

Hayk Sargsyan, Narine Kochinyan, Sona Sargsyan, Liana Khachatryan

Սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրներ. որոնումներ, հեռանկարներ, լուծումներ 2025
40-57

Հոդված

SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE REPUBLIC OF ARMENIA IN THE CONTEXT OF NEW GEOPOLITICAL REALITIES

HAYK SARGSYAN, NARINE KOCHINYAN, SONA SARGSYAN, MHER OTARYAN

Գիտական Արցախ 2025 276-291

Հոդված

КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ ОРБИТЫ РЕФОРМИРУЕМОГО РАЗВИТИЯ АРМЕНИИ (МОДЕЛЬ ORBITIR)

Гайк Левонович Саргсян

Սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրներ. որոնումներ, հեռանկարներ, լուծումներ 2025
16-33

Հոդված

EFFICIENCY OF ELECTRONIC GOVERNMENT SYSTEMS

Ruben Gevorgyan, Hayk Sargsyan

Ikonomicheski Izsledvania (Economic Studies journal) 2024 19-34

Հոդված

Sustainable Development Transformation of the Republic of Armenia: Context and Perception

Hayk Sargsyan, Ruben Gevorgyan, Narine Kochinyan, Sona Sargsyan

Bulletin of Yerevan University G: Economics (Բանբեր Երևանի համալսարանի: Տնտեսագիտություն)
2024 4-23

Հոդված

Теоретическая модель оптимального управления культурогенезом поведения для достижения ЦУР ООН

Гайк Левонович Саргсян, Мартиросян Армен Акилесович

Սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրներ. որոնումներ, հեռանկարներ, լուծումներ 2024
62-84

Մենագրություն

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒԹՅՈՒՆԱԿԱՑՄԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐԵՐԸ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԹՎԱՅԼԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՏԵԶՍՈՒՄ

Հ.Սարգսյան, Ռ.Գևորգյան, Կ.Խաչատրյան, Կ.Ավետիսյան, Ժ.Մխիթարյան, Վ.Սարգսյան,

Կ.Մինասյան, Հ.Չաքարյան

2023 178

Հոդված

ПРОБЛЕМЫ БЕЗОПАСНОСТИ И СОСТОЯТЕЛЬНОСТИ В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ

Саргсян Г.Л., Хачатрян К.Г., Кочинян Н.С.

ФЕНОМЕН РЫНОЧНОГО ХОЗЯЙСТВА: ОТ ИСТОКОВ ДО НАШИХ ДНЕЙ. ТРАНСФОРМАЦИЯ ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМ В КОНТЕКСТЕ ТУРБУЛЕНТНОГО РАЗВИТИЯ
2023 254-264

Մենագրություն

ՏՆՏԵՍԱԲԱՐԱԲԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԽՈՍՔ

ՀԱՅԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

2023 284

Հոդված

ԹՎԱՅԼԱՑՈՒՄԸ, ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԸ ԵՎ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆԵՐԻ ՓՈԽԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

ՀԱՅԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ, ՌՈՒԲԵՆ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ, ԿԱՐԻՆԵ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Գիտական Արցախ 2022 205-221

Հոդված

Проблемы конституционализации экономических отношений

Саргсян Г.Л., Кочинян Н.С., Мхитарян Ж.С.

MARKET TRANSFORMATIONS: NEW BUSINESS MODELS, INNOVATION TECHNOLOGIES, PRACTICE OF DECISIONS (РЫНОЧНЫЕ ТРАНСФОРМАЦИИ: НОВЫЕ БИЗНЕС-МОДЕЛИ, ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ, ПРАКТИКА РЕШЕНИЙ)
2021 58-71

Հոդված

Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության դիմագիծը և բարեփոխումների մարտահրավերները

ՀԱՅԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ, ՆԱՐԻՆԵ ԶՈՉԻՆՅԱՆ

Գիտական Արցախ 2021 250-264

Հոդված

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ РЕВОЛЮЦИЯ В КОНТЕКСТЕ ТРАНСФОРМАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ РЫНОЧНОГО ХОЗЯЙСТВА АРМЕНИИ

Саргсян Г. Л., Кочинян Н.С

ФЕНОМЕН РЫНОЧНОГО ХОЗЯЙСТВА: ОТ ИСТОКОВ ДО НАШИХ ДНЕЙ ПАРТНЕРСТВО В УСЛОВИЯХ РИСКА И НЕОПРЕДЕЛЕННОСТИ
2020 223-233

Հոդված

ПЕРЕДАТОЧНЫЕ МЕХАНИЗМЫ ВОЗДЕЙСТВИЯ КОНСТИТУЦИОННЫХ ИЗМЕНЕНИЙ НА СОЦИО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ

Саргсян Г.Л., Геворгян Р.А., Кочинян Н.С.

Многомерный статистический анализ, эконометрика и моделирование реальных процессов 2020
127-129

Հոդված

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ԳԱՐԱՓՈՐՄԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

ՀԱՅԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Հոդված

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ (ՀՀ ՕՐԻՆԱԿՈՎ)

ՀԱՅԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ, ԺԻՐԱՅՐ ՄԽԻԹԱՐՅԱՆ

Բանբեր երևանի համալսարանի 2020 3-20

Մենագրություն

ՀՀ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԹՎԱՅԻՆ ՓՈԽԱԿԵՐՊՈՒՄՆԵՐԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Հ. Սարգսյան, Ռ. Գևորգյան, Կ. Միլասյան, Ժ. Միխայրյան, Հ. Չաքարյան

2020 160

Հոդված

КОНСТИТУЦИОННЫЕ ТРАДИЦИИ, ИНСТИТУТЫ, ПОВЕДЕНЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ И БЛАГОПОЛУЧИЕ СТРАН

САРГСЯН Г. Л., ГЕВОРГЯН Р. А

Вестник Московского университета. Серия 6. Экономика (Vestnik Moskovskogo universiteta. Seriya 6: Ekonomika)
2019 30-49

Հոդված

ՆԵՐԿԱՈՒԹՅԱԾ ՈՉ ՖՈՐՄԱԼ ԻՆՍՏԻՏՈՒՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱՈՆՈՒՄԸ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՈՒՄ

Հայկ Սարգսյան, Ռուբեն Գևորգյան

Էկոնոմիկա 2019 15-28

Հոդված

Социально-институциональные признаки разграничения уровня конституционализма стран с переходной экономикой

Саргсян Г.Л., Геворгян Р.А., Кочинян Н.С.

ФЕНОМЕН РЫНОЧНОГО ХОЗЯЙСТВА: ПРОБЛЕМА ТРАНСФОРМАЦИИ. ИСТОРИКО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ БИЗНЕСА ИННОВАЦИЙ
2018 147-158

Հոդված

Оценка технологического развития государств - членов ЕАЭС и стран других региональных экономических объединений

Г.Л. Саргсян, Э.Н. Матевосян

Международная торговля и торговая политика 2018 124-134

Հոդված

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՅԱՑՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՓՈԽԱՈՒՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Գիտական Արցախ 2018 283-290

Մենագրություն

Սահմանադրականություն. ինստիտուտների ընկալումը և երկրների բարեկեցությունը

Գ.Գ.Հարությունյան, Հ.Լ.Սարգսյան, Ռ.Ա.Գևորգյան

Հոդված

Конституционализм: проблемы диагностики, мониторинга и управления

Геворгян Р., Саргсян Г., Арутюнян Г.

Конституционное Правосудие 2017 5-44

http://www.concourt.am/russian/con_right/index.htm

Հոդված

Assessment of the Level of Constitutionalism in Transition Economies

Gagik HARUTYUNYAN, Hayk SARGSYAN, Ruben GEVORGYAN

Journal of Advanced Research in Law and Economics 2017 1126-1135

<https://journals.aserspublishing.eu/jarle/article/view/1518>

Հոդված

НЕКОТОРЫЕ ПОДХОДЫ К РАЗРАБОТКЕ МЕТОДОВ МОНИТОРИНГА КОНСТИТУЦИОНАЛИЗМА

Г.Л.Саргсян, Р.А.Геворгян, Н.С.Кочинян

ОДИННАДЦАТАЯ ГОДИЧНАЯ НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ 2017 180-185

Մենագրություն

ՍԱՀՏԱՆԱԴՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ. ԱԽՏՈՐՈՇՄԱՆ, ՄՇԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Հարությունյան Գ. Գ., Սարգսյան Հ. Լ., Գևորգյան Ռ. Ա.

2017 139

ՈՒՏՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾԵՂՆԱՐԿ

Տնտեսագիտության տեսություն

Հ. Լ. Սարգսյան, Հ. Գ. Սարգսյան

2017 320

ՈՒՏՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾԵՂՆԱՐԿ

Տնտեսական իրավիճակների մոդելավորում

Հ. Լ. Սարգսյան, Ա. Հ. Առաքելյան, Մ. Ա. Սահակյան, Ռ. Ա. Գևորգյան, Ա. Ա. Խառատյան,

Ն. Ս. Քոչինյան, Գ. Պ. Տոնոյան, Գ. Մ. Ղուկասյան, Մ. Մ. Բունիաթյան, Ս. Հ. Սարգսյան

2017 288

Հոդված

Սահմանադրականության մակարդակի գնահատման մեթոդական որոշ մոտեցումներ

Սարգսյան Հ. Լ., Գևորգյան Ռ. Ա., Մխիթարյան Ժ. Ս.

Հանրային կառավարում 2016 104-113

<http://paara.am/science/science-journal/>

Հոդված

Конституционная диагностика на основе сравнительного анализа характеристик

демократического развития стран с переходной экономикой

Г. Л. Саргсян, Р. А. Геворгян, Н. С. Кочинян

Актуальные проблемы экономической теории и практики 2016 35-49

<http://docspace.kubsu.ru/docspace/handle/1/935>

Հոդված

Некоторые подходы к разработке инструментария и методов реализации

КОНСТИТУЦИОННОЙ ДИАГНОСТИКИ

Гайк Саргсян

Альманах (Almanac) 2016 78-93

<http://www.concourt.am/armenian/almanakh/index.htm>

Հոդված

Конституционная диагностика и мониторинг: инструментарий и методы реализации

Г. Саргсян, Р. Геворгян, Н. Кочинян

Конституционное Правосудие 2016 56-75

http://www.concourt.am/russian/con_right/index.htm

Մենագրություն

ТРАНСФОРМАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ ФЕНОМЕНА РЫНОЧНОГО ХОЗЯЙСТВА

САРГСЯН Г.Л., МАРКОСЯН А.Х., СИДОРОВ В.А., ЯДГАРОВ Я.С.

2016 595

Հոդված

Սահմանադրականության հարացույցը. Տնտեսագիտական առումները, գնահատման հիմնահարցերը

Հայկ Սարգսյան, Ժիրայր Մխիթարյան, Սեդա Նահապետյան

Բանբեր Երևանի համալսարանի: Սոցիոլոգիա, տնտեսագիտություն: 2015 36-51

<http://ysu.am/science/hy/1461156753>

Հոդված

Конституционализм в контексте конституционной экономики

Г. Саркисян, Ж. Мхитарян, С. Нагапетян

Актуальные проблемы экономической теории и практики 2015 33-42

Մենագրություն

Դիսկրետ մոդելավորումը ճանաչողության և դասակարգման խնդիրներում

Հայկ Սարգսյան, Գագիկ Տոնոյան, Նարինե Քոչինյան

2015 54

Գիտաժողովի կյուբ

Երկրի սահմանադրականության սոցիալական և տնտեսական կողմերը

Հայկ Սարգսյան

Գիտաժողովի կյուբ

Применение методов классификации и распознавания к задачам определения уровня конституционализма

Саргсян Г. Л., Геворгян Р. А., Кочинян Н. С.

Գիտաժողովի կյուբ

Սահմանադրական ախտորոշման և մշտադիտարկման մեթոդական որոշ մոտեցումներ

Հայկ Սարգսյան

Գիտաժողովի կյուբ

THE TRENDS OF ENERGETIC SECURITY AND LIBERALIZATION OF ENERGETIC MARKET IN THE REPUBLIC OF ARMENIA

Hayk Sargsyan, Elyanora Matevosyan, Ashot Markosyan

Գիտաժողովի նյութ

ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԽՆԴԻՐԸ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ Ե

Հայկ Սարգսյան

Գիտաժողովի նյութ

Հայաստանի Հանրապետության սոցիալական և տնտեսական զարգացման նոր ուղեգծի տեսլականը

Հայկ Սարգսյան

Էլեկտրոնային նյութ

Տնտեսագիտության տեսություն-1

Հ. Լ. Սարգսյան, Հ. Գ. Մարգարյան

Գիտաժողովի նյութ

НОВЫЙ ПОДХОД К ОЦЕНКЕ ИНДЕКСА УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

Саргсян Г.Л., Геворгян Р.А., Кочинян Н.С., Саргсян С.Г.
